

4 - Nadomestilo

Kako lahko zahtevam odškodnino od storilca kaznivega dejanja (v sodnem postopku, s civilno tožbo, z uveljavljanjem premoženjskoprnega zahtevka)?

V večini primerov je sodišče, ki je pristojno za sojenje storilcu kaznivega dejanja, tisto, ki v primeru spoznanja obdolženca ali obtoženca za krivega določi znesek odškodnine, ki se žrtvi dodeli za povračilo njene škode.

Da bi sodišče odločalo o odškodnini, mora žrtev v kazenskem postopku obvezno uveljavljati premoženjskoprnega zahtevka. Premoženjskoprnega zahtevka se lahko uveljavlja kadar koli med preiskavo. Žrtvi ni treba priti na obravnavo. Lahko jo zastopa odvetnik in svoje zahtevke oblikuje pisno pred obravnavo.

Če žrtev ne uveljavlja premoženjskoprnega zahtevka in ne oblikuje zahtevkov, ji sodišče ne more po uradni dolžnosti dodeliti odškodnine.

Vendar pa žrtev, ki ne uveljavlja premoženjskoprnega zahtevka med kazensko obravnavo, ne izgubi svoje pravice do odškodnine.

Žrtev namreč lahko zoper storilca kaznivega dejanja še vedno vloži tožbo pri civilnem sodišču, vendar mora ukrepati v okviru veljavnega zastaralnega roka v civilnih zadevah in dokazati, da sporna dejstva pomenijo civilni delikt.

Sodišče je odredilo, da mi mora storilec plačati odškodnino/nadomestilo. Kako lahko zagotovim, da storilec res plača?

Vloga kazenskega sodišča je, da oceni škodo, ki jo je utrpela žrtev, vendar pa ne posreduje pri izterjavi odškodnine.

Žrtev je tista, ki mora po izdani pravnomočni odločbi ukrepati, da bi od storilca kaznivega dejanja dosegla plačilo te odškodnine.

Nadzor nad izterjavo odškodnine najpogosteje prevzame odvetnik, ki poskuša plačilo najprej doseči sporazumno tako, da se poveže z odvetnikom obsojenca, nato pa s prisilno izvršbo sodbe tako, da zadevo preda sodnemu izvršitelju.

Če sodišče izreče obsodbo s pogojno odložitvijo izreka kazni, ki vključuje obveznost nadomestila škode, generalni državni tožilec, ki je pristojen za izvrševanje kazni, preveri, ali obsojena oseba dejansko upošteva svojo obveznost.

Če storilec ne plača, mi lahko država izplača predplačilo? Pod katerimi pogoji?

Sodišče lahko v okviru sojenja odobri predplačilo do na primer pridobitve izvedenskega mnenja. Če storilec kaznivega dejanja ne želi ali ne more plačati tega predplačila, lahko to namesto njega v ustrezno dokazanem nujnem primeru plača ministrstvo za pravosodje.

Ali sem upravičen do nadomestila od države?

S spremenjenim zakonom z dne 12. marca 1984 o odškodnini za nekatere žrtve telesnih poškodb, ki so posledica kaznivega dejanja, je v korist nekaterih žrtev kaznivih dejanj določena pravica do odškodnine v breme državnega proračuna. To je pomemben ukrep v korist žrtev, kadar:

povzročitelj nasilja ni bil identificiran; je povzročitelj nasilja sicer bil identificiran, vendar ga ni mogoče najti; je storilec kaznivega dejanja plačilno nesposoben.

Žrtev mora za to pri ministrstvu za pravosodje vložiti odškodninski zahtevak, ministrstvo pa o njem odloči v šestih mesecih. Zahtevak mora biti sestavljen v francoščini, nemščini ali luksemburščini, vključevati pa mora datum, kraj in natančno naravo dejanj. Priložiti mu je treba dokazila v zvezi z dejanji in škodo, ki jih je žrtev utrpela.

Za pravico do odškodnine veljajo nekateri pogoji, ki jih mora žrtev nujno izpolnjevati:

žrtev mora bodisi zakonito in običajno prebivati v Velikem vojvodstvu bodisi biti državljan države članice Evropske unije ali Sveta Evrope. Poleg tega se je morala žrtev v času kaznivega dejanja zakonito nahajati v Velikem vojvodstvu ali pa mora biti žrtev kaznivega dejanja iz člena 382-1 kazenskega zakonika (*trgovina z ljudmi*);

utrpele škoda mora izhajati iz naklepnih dejanj, ki imajo naravo kaznivega dejanja;

iti mora za telesno poškodbo in ne samo za materialno škodo (kar na primer izključuje odškodnino v primeru navadne tatvine);

škoda mora povzročiti resno motnjo v življenjskih pogojih, pri čemer lahko ta motnja izhaja iz izgube ali zmanjšanja dohodkov, povečanja izrednih stroškov ali izdatkov, nezmožnosti opravljanja poklicne dejavnosti, izgubljenega leta šolanja, napada na telesno ali duševno celovitost ali nepremoženjske ali estetske škode ter fizičnega ali psihičnega trpljenja. Če je oseba žrtev kaznivega dejanja iz členov od 372 do 376 kazenskega zakonika, ji ni treba predložiti dokaza o napadu na telesno in duševno celovitost, ki se predpostavlja.

Država mora odškodnino plačati le, če žrtev ne more iz nobenega naslova (*npr. od storilca, iz naslova socialne varnosti ali osebnega zavarovanja*) dobiti učinkovite in zadostne odškodnine.

Pomembno je vedeti, da se lahko odškodnina zavrne ali zniža zaradi ravnanja žrtve ob dejanju ali njenih odnosov s storilcem kaznivega dejanja.

Če država žrtvi plača odškodnino, lahko ta vseeno uveljavlja premoženjskopравни zahtevek in zahteva dodatne zneske od storilca, če se ji odškodnina ne zdi zadostna. V takem primeru mora žrtev sodišče obvestiti, da je državi predložila odškodninski zahtevek oziroma da je od države dobila tako odškodnino.

Ali sem upravičen do nadomestila, če storilec ni bil obsojen?

Žrtev ima pravico do odškodnine, če povzročitelj nasilja ni bil obsojen, pod pogojem, da je žrtev kaznivega dejanja, in če povzročitelj nasilja ni bil identificiran, ali če je bil identificiran, vendar ga ni mogoče najti, ali če je storilec kaznivega dejanja plačilno nesposoben.

Če se sojenje ne izvede in torej odškodnine ne določi sodišče, lahko ministrstvo za pravosodje dodeli pavšalno odškodnino in/ali na svoje stroške odredi izvedensko mnenje za določitev odškodnine, ki bo dodeljena žrtvi.

Ali sem upravičen do denarne pomoči, medtem ko čakam na odločitev v zvezi z svojim odškodninskim zahtevkom?

Minister za pravosodje lahko v primeru ustrezno dokazane potrebe med preučitvijo zahtevka dodeli predplačilo.

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 08/11/2018